

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

VERSLAG AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en het VLAREL van 19 november 2010

1. ALGEMENE TOELICHTING

1.1 SAMENVATTING

Het voorliggende besluit van de Vlaamse Regering beoogt diverse bepalingen in het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 te wijzigen. De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen gaan over:

- a. *Cofinanciering van beschrijvende bodemonderzoeken bij brandweer gerelateerde PFAS-verontreinigingen*

Hierbij is het opzet om een cofinancieringsregeling op te stellen voor de uitvoering van beschrijvende bodemonderzoeken voor PFAS-verontreiniging als gevolg van brandbestrijding en brandbestrijdingsoefeningen.

De noodzaak tot deze cofinancieringsregeling omvat meerdere factoren. Enerzijds dringen het Netwerk Brandweer en de Vlaamse Vereniging van Steden en gemeenten aan op een financiële tussenkomst voor het uitvoeren van beschrijvende bodemonderzoeken bij PFAS-verontreinigingen. Dit omdat de lokale besturen en de hulpverleningszones niet over voldoende middelen beschikken om het onderzoek en de sanering hiervan te financieren. Deze instanties hebben steeds gehandeld naar bestwil en vermogen op basis van de destijds beschikbare informatie en technologie. Ook was er nog onvoldoende "awareness" over de schadelijkheid voor mens en milieu. Anderzijds worden bedrijven in sommige gevallen verplicht om brandweeroefeningen te houden op hun bedrijfsterreinen. Voorts worden vele particulieren en ondernemingen onbillijk belast met de verplichting tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek ten gevolge van branden en/of andere incidenten.

Minister Demir heeft te kennen gegeven dat ze samen met de betrokken partijen voorstander is van een solidarisering in de aanpak van deze problematiek. Op de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 heeft minister Demir het belang onderstreept van een duidelijke omkadering rond de financiering van bijkomende saneringsuitdagingen en flankerende maatregelen bij zorgwekkende stoffen. De Vlaamse Regering heeft dit ook bekrachtigd.

Deze cofinancieringsregeling wil enerzijds exploitanten, gebruikers of eigenaars die volgens het Bodemdecreet verplicht worden om een beschrijvend bodemonderzoek voor PFAS-verontreiniging uit te voeren, ertoe aanzetten om versneld over te gaan tot zo'n beschrijvend bodemonderzoek. De voorgestelde regeling zal aanleiding geven tot het in kaart brengen van de reële omvang van de PFAS-verontreinigingen in Vlaanderen waarvoor een bodemsanering noodzakelijk is. De voorgestelde cofinancieringsregeling zal het aantal saneringen van gronden met een ernstige PFAS-bodemverontreiniging doen toenemen of minstens versnellen en op die manier ervoor zorgen dat de druk op milieu en natuur afneemt zodat het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling daalt.

Anderzijds heeft de voorgestelde cofinancieringsregeling tot doel het maatschappelijk draagvlak voor het bodemsaneringsbeleid in het Vlaamse Gewest op termijn te verhogen. Het huidige systeem wordt in bepaalde gevallen als onbillijk ervaren waar men belast wordt met de verplichting tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek ten gevolge van branden en/of andere incidenten. Met de cofinancieringsregeling kan aan dit euvel worden tegemoetgekomen. Vanuit billijkheidsoverwegingen dringt een afwijking van de bestaande cofinancieringsregeling voor historische bodemsaneringswerken op, zoals verder uitgewerkt.

Daarnaast, hebben er een aantal saneringsplichtigen reeds beschrijvende bodemonderzoeken opgestart of afgerond. We willen hiervoor een overgangsmaatregel voorzien waarbij deze "goede leerlingen" niet afgestraft worden. Daarom stellen we voor om retroactief cofinanciering toe te kennen voor alle kosten van beschrijvende bodemonderzoeken voor brandweergegerelateerde PFAS-verontreinigingen uitgevoerd na 21 september 2021. Hiervoor hanteren we dezelfde principes als uitgewerkt in onderliggende cofinancieringsregeling.

Doordat de voorwaarden voor cofinanciering die, op basis van de huidige bepalingen in het VLAREBO momenteel gelden, niet aangepast zijn aan de situatie van de PFAS-verontreinigingen, is een wijziging van het VLAREBO noodzakelijk. De financiering via cofinanciering gebeurt vanuit het bodembeschermingsfonds. De huidige regeling van de cofinanciering binnen het VLAREBO (artikel 54/1 tot en met 54/15) heeft louter en alleen betrekking op de cofinanciering bij de uitvoering van een bodemsanering. Echter biedt het Bodemdecreet via artikel 15 wel de mogelijkheid om ook een cofinanciering te voorzien voor het beschrijvend bodemonderzoek. Daarnaast zal ook cofinanciering moeten worden voorzien voor elke aard van verontreiniging.

b. Wijziging bestaande cofinancieringsregeling voor de uitvoering van bodemsanering voor historische bodemverontreiniging

In de huidige cofinancieringsregeling voor de bodemsanering van historische bodemverontreiniging wordt het personele toepassingsgebied uitgebreid met de eigenaars die door een beslissing of van rechtswege zijn vrijgesteld van de saneringsplicht.

Hoewel de OVAM streeft naar een integratie van de herontwikkeling en de ambtshalve sanering is het toch niet mogelijk om in alle situaties ambtshalve op te treden vanwege de beperkte financiële middelen en personeel bij de OVAM. De wijziging van het personeel toepassingsgebied en het optrekken van het maximale percentage van de cofinanciering tot 80%, specifiek voor eigenaars die zijn vrijgesteld van saneringsplicht, kan ervoor zorgen dat vrijgestelde eigenaar bij een financiële afweging van de voordelen (mogelijkheid tot herontwikkeling en geoptimaliseerd gebruik van het terrein na infrastructuurwerken) en nadelen (20% van de kosten voor de bodemsaneringswerken zullen ten zijnen laste zijn) toch wenst over te gaan tot de uitvoering van de

bodemsaneringswerken en dat in eerste instantie op eigen kosten. Voor 80% van de kosten kan de eigenaar daarna via facturen een tussenkomst via cofinanciering vragen.

Daarnaast wordt het maximale bedrag van de cofinanciering verhoogd van 200 000 euro naar 300 000 euro, wat in overeenstemming is met de wijzigingen in de Europese de-minimisregeling.

c. Overige wijzigingen

Verder zijn er nog enkele inhoudelijke wijzigingen met een beperktere inhoudelijke draagwijdte. Zo wordt een aanvulling voorzien in de bepalingen rond 'opstallen die geen grond zijn', de aanpassing van financiële zekerheden, de verstrekte informatie door instrumenterende ambtenaren voor het grondeninformatieregister en de aanvraag van een bodemattest via een webapplicatie. Verder zijn er aanpassingen bij de aanvullingen of wijzigingen van een conform verklaard bodemsaneringsproject, de subsidie voor de bodemsaneringsorganisaties en de samenstelling van het opleidingspakket voor bodemsaneringsdeskundigen. Ten slotte zijn nog enkele juridisch-technische correcties van enkele bepalingen in het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 opgenomen.

2. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1. Opstallen die geen grond zijn

De Vlaamse Regering bepaalt in artikel 4 van het VLAREBO welke opstallen niet als 'grond' worden beschouwd op voorwaarde dat in het opstal zelf nooit een risico-inrichting was gevestigd. Zo worden o.m. de scheidingsmuren en omheiningen, de reclameborden en -zuilen, het straatmeubilair enabri's, de antennes en masten, de laagspanningskasten, de installaties voor het opwekken van water-, wind- en zonne-energie en de rails van trein, tram en metro niet beschouwd als grond. Dit is eveneens van toepassing voor allerlei netwerken zoals voor het regenwater- en drinkwaterleidingnetwerk, het elektriciteits- en gasdistributienetwerk en de datacommunicatie-, computer- en televisiekabelnetwerken. Deze opstallen veroorzaken in principe geen bodemverontreiniging. Het heeft weinig zin om de regeling overdracht hierop van toepassing te maken.

Er zijn echter vragen vanuit verschillende betrokkenen om gelijkaardige opstallen, die dus in principe ook geen bodemverontreiniging veroorzaken, mee te nemen in de lijst van opstallen die niet als grond moeten beschouwd worden. In dit geval gaat het dan over elektrische laadpalen, warmtenetwerken en stoomnetwerken en hun aanhorigheden. In sommige gevallen gaat het hier over opstallen die door maatschappelijke ontwikkelingen pas recenter zijn opgedoken of een grotere toepassing krijgen.

Om die reden wordt een bijkomende bepaling opgenomen in het VLAREBO die de minister toelaat om sneller op dergelijke maatschappelijke ontwikkelingen te kunnen reageren. Het gaat dan om gelijkaardige constructies en lijntrajecten zoals al vermeld in de lijst van opstallen die niet als grond worden beschouwd. Via de nieuwe bepaling wordt aan de minister de bevoegdheid verleent om dergelijke nieuwe opstallen vast te stellen. Hiervoor is de voorwaarde dat het gaat om gelijkaardige constructies en lijntrajecten zoals al opgenomen in de bestaande lijst en dat deze constructies en lijntrajecten in principe geen bodemverontreiniging mogen veroorzaken.

Artikel 2. Aanpassing financiële zekerheid

Artikel 8, tweede lid van het VLAREBO bepaalt dat de OVAM ook een andere financiële zekerheid kan aanvaarden als is aangetoond dat die financiële zekerheid voldoende garantie geeft dat de verplichtingen bij of krachtens het Bodemdecreet kunnen worden nagekomen. De bestaande bepaling gaat uit van een aantoonbaarheid van de garantie.

Het is echter net de OVAM die vanuit de kennis van het dossier beschikt over de informatie die de beoordeling mogelijk maakt of voldoende garanties worden geboden dat de verplichtingen kunnen worden nageleefd. Om die reden wordt de nieuwe bepaling dat de OVAM ook een andere financiële zekerheid kan aanvaarden als ze van oordeel is dat die financiële zekerheid voldoende garantie geeft dat de verplichtingen bij of krachtens het Bodemdecreet kunnen worden nagekomen.

Artikel 3 en 4. Grondeninformatieregister – instrumenterende ambtenaren

Ten eerste wordt geschrapd dat de OVAM een grond opneemt in het Grondeninformatieregister wanneer zij beschikt over de identiteit van de eigenaar van de grond. Op basis van de kadastrale gegevens, die wel nog een vereiste zijn tot opname van de grond in het Grondeninformatieregister, is het duidelijk dat voor de OVAM voldoende informatie ter beschikking staat om die identiteit van de eigenaar te bepalen. Door de koppeling van de databanken staat deze informatie ter beschikking voor de OVAM.

Ten tweede wordt in de bepaling rond het Grondeninformatieregister toegevoegd dat ook instrumenterende ambtenaren vaststellingen kunnen doen van relevante gegevens met betrekking tot de bodemkwaliteit van de grond. Deze relevante gegevens kunnen dan leiden tot een opname van de grond in het Grondeninformatieregister. Een voorbeeld van dergelijke vaststelling is dat de notaris bij een verkoop tijdens het onderzoek van de historiek van de grond tot de conclusie komt dat op het terrein bodemverontreiniging voorkomt door een incident wat niet bekend was bij een lokaal bestuur of andere instanties zoals vermeld in artikel 13 van het VLAREBO. Daarnaast wordt door de OVAM gedacht aan de verrijking van het bodemattest, bv. door het toevoegen van informatie rond de mogelijkheid tot overdracht van de grond. Deze informatie moet o.m. door de notaris worden aangeleverd en kan aanleiding geven tot de opname van de grond in het Grondeninformatieregister.

Ten slotte is door de wijziging van artikel 13 VLAREBO, waar de instrumenterende ambtenaren nu uitdrukkelijk zijn vermeld, de vermelding van de instrumenterende ambtenaren in artikel 14 overbodig geworden. Die woorden worden dus geschrapd.

Artikel 5. Aanvraag bodemattest – verplichting gebruik webapplicatie en bewijs retributie

In eerste instantie wordt het eerste lid van artikel 17 van het VLAREBO vervangen. Gelet op de ontwikkelingen rond het digitaal aanvragen en afleveren van bodemattesten wordt de VLAREBO-bepaling hierop afgestemd. De aanvraag van een bodemattest bij de OVAM moet gebeuren met een volledig ingevuld aanvraagformulier voor een bodemattest of via een webapplicatie die de OVAM ter beschikking stelt. Professionele aanvragers als vermeld in artikel 2, 18°, van het decreet van 22 december 2023 over het Vastgoed informatieplatform zijn verplicht de webapplicatie van de OVAM te gebruiken om een bodemattest aan te vragen. Een aanvraag die niet op voormelde wijze gebeurt, is niet-ontvankelijk. Voor de betekenis van het begrip ‘professionele aanvragers’ wordt verwezen naar het decreet van 22 december 2023 over het Vastgoed informatieplatform (art. 2,18°), meer bepaald gaat het om:

- 1) een Vlaamse instantie als vermeld in artikel 2, 14°, van het decreet van 2 december 2022 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Datanutsbedrijf in de vorm van een naamloze vennootschap : d.i. elk van de volgende overheidsinstanties:
 - a) de instanties van de Vlaamse overheid, vermeld in artikel 1.3, 1°, van het Bestuursdecreet;
 - b) de instellingen met een publieke taak, vermeld in artikel 1.3, 6°, van het Bestuursdecreet,

- die afhangen van de Vlaamse overheid of van een of meer andere instellingen met een publieke taak die afhangen van de Vlaamse overheid;
- 2) lokale overheden: de lokale overheden, vermeld in artikel I.3, 5°, van het Bestuursdecreet;
 - 3) een externe overheid: een overheidsinstantie als vermeld in artikel I.3, 8°, van het Bestuursdecreet, meer bepaald:
 - a) de overheden die tot het federale, supranationale of internationale niveau behoren;
 - b) de overheden van andere gemeenschappen en gewesten;
 - c) de lokale overheden van de andere gewesten;
 - 4) een burger die in het kader van professionele activiteiten handelt, waarbij burger moet begrepen worden als een burger als vermeld in artikel I.4, 7°, van het Bestuursdecreet: alle natuurlijke personen, groeperingen van natuurlijke personen, rechtspersonen of groeperingen van rechtspersonen.

De verplichting tot het aanvragen van een bodemattest is ingevoerd via het bodemsaneringsdecreet en is van toepassing sinds april 1996. Om de aanvraag voor partijen die veel bodemattesten aanvragen, te vergemakkelijken werd van bij de aanvang voorzien dat de aanvrager kon gebruik maken van een betaling via een lopende rekening. In 2003 werd dit verder uitgebreid zodat de aanvrager zijn aanvraag zelf in een aanvraagtoepassing kon ingeven. De attesten werden nog wel op papier afgeleverd. In 2012 werd dit verder verfijnd zodat de aanvrager naast het digitaal aanvragen ook het bodemattest digitaal via de toepassing bekomt. In 2021 werd dit nog verder op punt gesteld met een winkelmandformule.

Deze werkwijze zorgt er ook voor dat de bodemattesten snel ter beschikking kunnen gesteld worden. Opgemerkt wordt dat er niettegenstaande de voordelen van deze toepassing er nog steeds professionele aanvragers zijn, zoals notaris en vastgoedmakelaars, die het bodemattest op papieren aanvragen. Ook zijn er overheden die de aanvraag nog steeds op papier indienen. In het kader van het verder digitaliseren van de Vlaamse dienstverlening, wordt ingezet opdat deze partijen hun bodemattestaansvragen indienen via de webapplicatie die de OVAM ter beschikking stelt. Hierdoor zal een papieren aanvraag voor deze doelgroepen niet meer worden aanvaard.

Burgers en bedrijven kunnen het bodemattest aanvragen via de webapplicatie van OVAM of ingeval ze eigenaar zijn van de betrokken grond via de Woningpas. Voor deze partijen wordt ook gestreefd naar een maximale digitale aanvraagwijze.

Hieronder is een overzicht opgenomen van het aantal aanvragen op papier in de voorbije jaren.

Jaartal aanvraag	Aantal gebruikers	Particulier		Niet-particulier		Totaal percelen
		Aantal	%	Aantal	%	
2023	935	305	32.6%	630	67.4%	1245
2022	1233	518	42%	715	58%	1642
2021	2301					3128
2020	2234					2690
2019	2283					2635
Totaal	9045					11410

Een aanvraag van een bodemattest op papier zorgt tevens voor een extra werklust bij de OVAM. Immers de gegevens moeten in dat geval door OVAM in de toepassing worden ingegeven. Hierbij wordt opgemerkt dat de aanvragen niet allemaal volledig, duidelijk en correct zijn ingevuld wat ook tot een extra werklust en vertraging bij de behandeling zorgt. Ook moet het bodemattest via de post worden verzonden.

Daarnaast wordt het tweede lid van artikel 17 van het VLAREBO geschrapt om in lijn te zijn met decretale wijziging van artikel 162, §9 van het Bodemdecreet. Dat artikel uit het Bodemdecreet voorziet namelijk in de mogelijkheid tot elektronische betaling van de retributie van het bodemattest.

Artikel 6. Cofinanciering bodemsaneringswerken – wijziging titel

Door de toevoeging van een nieuwe afdeling, nl. Afdeling IV/1 in hoofdstuk III van titel III van het VLAREBO, nl. 'Cofinanciering voor de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek voor bodemverontreiniging met PFAS als gevolg van brandbestrijding en brandblus oefening' is het nodig om de bestaande titel van afdeling IV 'Cofinanciering' voor alle duidelijkheid aan te passen. De afdeling IV heeft namelijk betrekking op de cofinanciering bij bodemsaneringswerken.

Artikel 7. Cofinanciering bodemsaneringswerken – Verwijzing naar Europese de-minimisverordening

Dit artikel heeft louter tot bedoeling om de intussen gewijzigde benaming van de Europese de-minimis wetgeving op te nemen in het VLAREBO. Er wordt nu dus verwezen naar de verordening (EU) nr. 2023/2831 van de Commissie van 12 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun.

Artikel 8. Cofinanciering bodemsaneringswerken bij vrijstelling saneringsplicht

Door dit artikel wordt het personeel toepassingsgebied van de regeling cofinanciering bij bodemsaneringswerken uitgebreid met de eigenaars die bij beslissing of van rechtswege zijn vrijgesteld van de saneringsplicht.

De OVAM stelt namelijk vast dat zij bij de vrijstelling van saneringsplicht in de meeste gevallen niet direct kan optreden om de ambtshalve sanering uit te voeren. In enkele gevallen en bij een lagere milieuprioriteit kan het jaren duren vooraleer de OVAM het beschrijvend bodemonderzoek en de daaropvolgende bodemsaneringswerken gaat uitvoeren. Intussen wenst de eigenaar van het terrein soms al over te gaan tot een herontwikkeling of infrastructuurwerken op het terrein. Hoewel de OVAM streeft naar een integratie van de herontwikkeling en de ambtshalve sanering is het toch niet mogelijk om in alle situaties ambtshalve op te treden vanwege de beperkte financiële middelen en personeel bij de OVAM.

De wijziging van het personeel toepassingsgebied en het optrekken van het maximale percentage van de cofinanciering tot 80% (zie verder), specifiek voor eigenaars die zijn vrijgesteld van saneringsplicht, kan ervoor zorgen dat vrijgestelde eigenaar bij een financiële afweging van de voordelen (mogelijkheid tot herontwikkeling en geoptimaliseerd gebruik van het terrein na infrastructuurwerken) en nadelen (20% van de kosten voor de bodemsaneringswerken zullen ten zijnen laste zijn) toch wenst over te gaan tot de uitvoering van de bodemsaneringswerken en dat in eerste instantie op eigen kosten. Voor 80% van de kosten kan de eigenaar daarna via facturen een tussenkomst via cofinanciering vragen.

Het is duidelijk dat deze regeling ook een verlichting betekent van de financiële middelen die door de overheid moeten worden voorzien voor de bodemsaneringswerken bij vrijgestelde eigenaars. Bij een uitvoering door de OVAM moet namelijk rekening worden gehouden met een 100% financiering terwijl in dit geval de bodemsaneringswerken slechts voor 80% doorwegen in de financiële

middelen. Gelet op de bepalingen rond de vrijwillige bodemsanering in het Bodemdecreet is het duidelijk dat deze regeling enkel in aanmerking komt in de gevallen waar effectief bodemsanering noodzakelijk is.

Ten gevolge hiervan kan in het tweede lid van artikel 54/2 van het VLAREBO de bepaling die voorziet dat 'de eigenaar die vrijgesteld is van de saneringsplicht' niet in aanmerking komt voor cofinanciering worden opgeheven.

Artikel 9. Uitsluiting cofinanciering bodemsaneringswerken bij gasolietanks

De uitvoering van bodemsaneringswerken komt niet in aanmerking voor cofinanciering als de werken betrekking hebben op een aantal gevallen van bodemverontreiniging. De bedoeling van artikel 54/3, tweede lid is uitsluiten dat bodemverontreinigingen die via een fondswerking of andere financiële tussenkomst al worden ondersteund nog eens in aanmerking zouden komen voor cofinanciering.

Door de invoering van een regeling voor gasolietanks in het Bodemdecreet, die een implementatie was van het aangepaste samenwerkingsakkoord van 25 juli 2018, is in Afdeling VIbis 'Bodemverontreiniging door gasolietanks, aangemeld bij het Fonds' van hoofdstuk VI van titel III van het Bodemdecreet een tussenkomst via het Fonds Promaz voorzien. Het is dan ook nodig om deze vorm van bodemverontreiniging bij gasolietanks uit te sluiten van het materieel toepassingsgebied van de cofinanciering.

Er wordt nu dus ook verwezen naar een bodemverontreiniging die het gevolg is van de exploitatie van een gasolietank als vermeld in het samenwerkingsakkoord van 25 juli 2018 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Artikel 10. Percentage van de cofinanciering

Zoals al aangegeven bij de toelichting van artikel 8 wordt het personeel toepassingsgebied van de regeling cofinanciering bij bodemsaneringswerken uitgebreid met de eigenaars die bij beslissing of van rechtswege zijn vrijgesteld van de saneringsplicht.

Om voldoende incentive te bieden aan deze eigenaars wordt van het maximale percentage van de cofinanciering tot 80% opgetrokken. Dit kan specifiek van toepassing zijn voor de eigenaars die zijn vrijgesteld van saneringsplicht. Het kan ervoor zorgen dat de vrijgestelde eigenaar bij een financiële afweging toch wenst over te gaan tot de uitvoering van de bodemsaneringswerken.

Hiervoor is het nodig om in het derde lid van het artikel 54/5 te verduidelijken dat de minister in het percentage van de cofinanciering kan variëren naargelang de begunstigde al dan niet een onderneming of van saneringsplicht vrijgesteld is.

Artikel 11 - 12. Maximaal bedrag van de cofinanciering

Deze artikelen hebben tot bedoeling om in lijn te zijn met de aanpassing van het maximaal uit te keren bedrag, zoals opgenomen in de aangepaste de-minimiswetgeving op Europees niveau. Het gecumuleerde bedrag van de cofinanciering voor de bodemsaneringswerken voor dezelfde

bodemverontreiniging, dat toegekend wordt aan een begunstigde, kan dan niet meer dan 300.000 euro bedragen. Deze aanpassing gebeurt zowel in artikel 54/7 als in artikel 54/14 van het VLAREBO.

Daarnaast wordt met een wijziging van artikel 54/14, tweede lid verwezen naar de aangepaste verordening (EU) nr. 2023/2831 van de Commissie van 12 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun.

Artikel 13. Invoeging regeling cofinanciering beschrijvend bodemonderzoek PFAS-bodemverontreiniging

Door dit artikel wordt nieuwe afdeling ingevoegd, nl. Afdeling IV/1 in hoofdstuk III van titel III van het VLAREBO, nl. 'Cofinanciering voor de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek voor bodemverontreiniging met PFAS als gevolg van brandbestrijding en brandblus oefening'.

Onderafdeling I. Algemeen

Dit artikel heeft tot bedoeling om een cofinancieringsregeling op te stellen voor de uitvoering van beschrijvende bodemonderzoeken voor PFAS-verontreiniging als gevolg van brandbestrijding en brandblus oefeningen.

Er wordt, net zoals bij de reeds bestaande cofinancieringsregeling, verwezen naar de verordening (EU) nr. 2023/2831 van de Commissie van 12 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun.

Het eerste lid van dit artikel bevestigt het decretaal vastgelegde principe dat cofinanciering maar kan worden toegekend binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten. Daarnaast volgt uit dit lid dat de bevoegdheid om over de aanvraag van cofinanciering te beslissen bij de administrateur-generaal van de OVAM ligt en dat de cofinancieringsregeling enkel betrekking heeft op het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek. Het tweede lid bepaalt dat de cofinanciering wordt toegekend met inachtneming van de verordening (EU) nr. 2023/2831 van de Commissie van 12 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun

Onderafdeling II. Toepassingsgebied

Dit artikel heeft tot bedoeling om te bepalen welke personen en welke bodemverontreinigingen in aanmerking komen voor cofinanciering.

A. Personeel toepassingsgebied (personen die in aanmerking komen)

Volgens Artikel 54/15/2 komen volgende personen in aanmerking tot cofinanciering:

- Exploitant, gebruiker of eigenaar van de grond waarop de bodemverontreiniging met PFAS als gevolg van brandbestrijding of brandblus oefeningen tot stand is gekomen

De volgende personen komen niet in aanmerking:

- Exploitant, gebruiker of eigenaar die vrijgesteld is van de saneringsplicht

- Exploitant, gebruiker of eigenaar die als onderneming niet voldoet aan de voorwaarden voor de de-minimissteunverlening

B. Materieel toepassingsgebied (bodemverontreiniging die in aanmerking komt)

Volgens Artikel 54/15/3 komt de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek voor een PFAS-bodemverontreinigingen als gevolg van brandbestrijding of brandblus oefeningen in aanmerking voor cofinanciering, mits voldaan aan volgende twee voorwaarden:

- Het beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM
- Het beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd op kosten van de persoon, vermeld in artikel 54/15/2 “personeel toepassingsgebied”

Onderafdeling III. Kosten die in aanmerking komen voor cofinanciering

Dit artikel heeft tot bedoeling om te bepalen welke kosten van de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek in aanmerking komen voor cofinanciering. Artikel 54/15/3 zegt dat enkel kosten van een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd na 21 september 2021 en waarvan de facturen dateren van minder dan drie jaar voor de datum van ontvangst van de aanvraag tot cofinanciering, in aanmerking komen voor cofinanciering.

De startdatum voor de inwerkingtreding van de voorliggende regeling tot cofinanciering van beschrijvende bodemonderzoeken voor PFAS-verontreiniging als gevolg van brandbestrijding en brandblus oefening is 21 september 2021.

Naar aanleiding van de PFAS-problematiek voert de OVAM sinds juni 2021 een intensifiëring van de inventarisatie van mogelijke risicolocaties voor bodemverontreiniging met PFAS door. Om de met PFAS-vervuilde locaties zo snel mogelijk op te sporen, ontvingen de lokale besturen op 19 juni 2021 een brief van de ministers Beke, Demir en Somers. Enerzijds was er de dringende oproep om terreinen in kaart te brengen waar de brandweer in het verleden grote blusactiviteiten met fluorhoudend blusschuim heeft gehouden. Anderzijds was er de vraag om de beschikbare informatie over sites van bedrijven waar mogelijk PFAS in het productieproces werden gebruikt, door te geven.

In augustus 2021 is OVAM gestart met het stelselmatig uitvoeren van verkennende bodemonderzoeken in opdracht van OVAM op brandweer gerelateerde sites omdat er ingeschat werd dat hier de hoogste kans was op bodemverontreiniging.

Indien er op basis van het verkennend bodemonderzoek verder bodemonderzoek noodzakelijk is, maant de OVAM de saneringsplichtige aan tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek en informeert ze het lokale bestuur over deze conclusies.

Er waren ook reeds voor augustus 2021 enkele oriënterende bodemonderzoeken voor PFAS lopende, waardoor er reeds op 21 september 2021 op basis van een OBO aangemaand werd tot uitvoering van een beschrijvend bodemonderzoek voor PFAS. Naar aanleiding van deze aanmaning wordt de inwerkingstredingsdatum van deze cofinancieringsregeling ingesteld op 21 september 2021.

De termijn van de facturen voor drie jaar werd berekend op basis van het verschil tussen de geschatte inwerkingtreding van de voorgestelde cofinancieringsregeling (einde 2024) en de eerste aanmaning verstuurd door de OVAM met betrekking tot een beschrijvend bodemonderzoek al gevolg van brandbestrijding en brandblus oefeningen (21 september 2021).

Onderafdeling IV. Percentage van de cofinanciering

Het uiteindelijke bedrag van cofinanciering dat toegekend wordt, wordt mede bepaald door het toepassen van een percentage op de in aanmerking komende kosten. Het percentage van de cofinanciering wordt gedifferentieerd in functie van het feit of de begunstigde al dan niet een onderneming is. Ook werd de onbillijkheid mede in acht genomen bij het opstellen van de percentages per categorie. Er wordt bij de inwerkingtreding van de cofinancieringsregeling gekozen voor volgende percentages:

- Voor ondernemingen: 35% van de subsidiabele kosten met een maximum van 300.000 EUR
- Voor niet-ondernemingen andere dan natuurlijke personen: 50% van de subsidiabele kosten met een maximum van 300.000 EUR
- Voor niet-ondernemingen natuurlijke personen: 95% van de subsidiabele kosten (waarbij er een maximum bijdrage van de natuurlijke personen wordt gehanteerd van 500 EUR) met een maximum van 300.000 EUR.

Onderafdeling V. Procedure voor de aanvraag en de toekenning van cofinanciering voor ondernemingen en niet-ondernemingen andere dan natuurlijke personen

Een cofinancieringsaanvraag moet elektronisch worden ingediend bij de OVAM. De aanvraag moet worden ingediend met een volledig ingevuld, gedateerd en ondertekend aanvraagformulier voor cofinanciering. De bevoegdheid tot het vastleggen van het model van dit aanvraagformulier wordt gedelegeerd aan de administrateur-generaal van de OVAM en voorziet in de opvraging van minstens volgende twee gegevens:

- De identificatie van de beslissing aard en ernst van het bodemonderzoek op basis waarvan het beschrijvend bodemonderzoek is uitgevoerd dat het voorwerp uitmaakt van de aanvraag tot cofinanciering
- Een kopie van de facturen voor de kosten voor het beschrijvend bodemonderzoek. De facturen worden opgenomen in een rekeningstaat, en een gedetailleerde vorderingsstaat en een betalingsbewijs worden bijgevoegd. De administrateur-generaal van de OVAM kan een model van vorderings- en rekeningstaat vastleggen, en vormvereisten voor de facturen opleggen.

Daarnaast kunnen er maximaal twee aanvragen ingediend worden bij de OVAM per beschrijvend bodemonderzoek. Een cofinancieringsaanvraag die niet voldoet aan de vereisten (zoals hierboven vermeld) is niet ontvankelijk.

Bij ontvangst van de cofinancieringsaanvraag onderzoekt de OVAM de ontvankelijkheid. Als de OVAM oordeelt dat de aanvraag ontvankelijk is, neemt de administrateur-generaal van de OVAM een beslissing over de aanvraag tot cofinanciering. Er wordt in het ontwerp van besluit ter zake geen reglementaire termijn vastgelegd waarbinnen de beslissing moet worden genomen (zie wel de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de interne beleidslijn indien aanvraag tegelijk wordt ingediend met bodemsaneringsproject dat ter conform verklaring wordt voorgelegd).

De cofinancieringsbeslissing dient het bedrag te bevatten van de cofinanciering. Het uit te betalen bedrag van de cofinanciering wordt berekend door het toepasselijke percentage (35% voor ondernemingen en 50% voor niet-ondernemingen andere dan natuurlijke personen) te vermenigvuldigen met de kosten die in aanmerking komen voor cofinanciering en die opgenomen zijn in de facturen die beantwoorden aan de vereisten. Het gecumuleerde bedrag van de cofinanciering kan niet meer dan 300.000 EUR bedragen.

Onderafdeling VI. Procedure voor de aanvraag en de toekenning van cofinanciering voor niet-ondernemingen natuurlijke personen

Er wordt een andere procedure voorgesteld voor niet-ondernemingen natuurlijke personen.

- Een cofinancieringsaanvraag moet elektronisch worden ingediend bij de OVAM. De aanvraag dient te worden ingediend met een volledig ingevuld, gedateerd en ondertekend aanvraagformulier voor cofinanciering. De bevoegdheid tot het vastleggen van het model van dit aanvraagformulier wordt gedelegeerd aan de administrateur-generaal van de OVAM en voorziet in de opvraging van minstens volgende twee gegevens:
- De identificatie van de beslissing aard en ernst van het bodemonderzoek waaruit blijkt dat er verdere maatregelen nodig zijn;
- Een aan de OVAM tegenstelbare akte waaruit blijkt dat de aanvrager van de cofinanciering exploitant, gebruiker of eigenaar van de grond is.

Bij ontvangst van de cofinancieringsaanvraag onderzoekt de OVAM de ontvankelijkheid. Als de OVAM oordeelt dat de aanvraag ontvankelijk is, neemt de administrateur-generaal van de OVAM een beslissing over de aanvraag tot cofinanciering. De cofinancieringsbeslissing moet minimum volgende elementen bevatten:

- Het percentage van de cofinanciering (95% voor niet-ondernemingen natuurlijke personen) of de maximale eigen bijdrage van de begunstigde dat van toepassing is (maximum 500 EUR)
- De voorwaarden waaronder de cofinanciering wordt toegekend.

Het gecumuleerde bedrag van de cofinanciering kan niet meer dan 300.000 EUR bedragen. Tot slot gebeurt de aanvraag en de toekenning van de kosten van niet-ondernemingen natuurlijke personen die zij hebben gemaakt vóór de inwerkingtreding van dit besluit volgens de procedure vermeld in artikel 54/15/8 en 54/15/9.

Onderafdeling VII. Terugvordering

Er werd in dit artikel voorzien dat reeds uitbetaalde cofinanciering geheel of gedeeltelijk kan worden teruggevorderd indien de toekenning ervan gebaseerd is op foutieve of onvolledige gegevens, ongeacht of deze gegevens bewust (fraude) of onbewust (onachtzaamheid) foutief zijn overgemaakt. Indien het beschrijvend bodemonderzoek niet uitgevoerd werd conform de bepalingen van het Bodemdecreet of indien de voorwaarden van de cofinancieringsbeslissing niet worden nageleefd kan eveneens worden overgegaan tot terugvordering. In geval van terugvordering wordt de Europese referentievoet voor terugvordering van onrechtmatig verleende staatssteun toegepast.

Artikel 14. Uitzondering geen nieuw oriënterend bodemonderzoek – brandblus oefeningen met PFAS-houdend brandblusschuim

Bij besluit van 22 december 2023 heeft de Vlaamse Regering in het VLAREBO-besluit (art. 21, eerste lid, 3°) de uitvoering van brandblus oefeningen met PFAS-houdend blusschuim als risico-inrichting gekwalificeerd. Deze bepaling is op 12 februari 2024 in werking getreden.

Onderzoek naar de aanwezigheid van PFAS in grondwater, bodem en waterbodem in Vlaanderen heeft immers uitgewezen dat onder meer brandblus oefenterreinen locaties zijn met een verhoogd risico op de aanwezigheid van PFAS-verontreiniging. De kwalificatie als risico-inrichting brengt van rechtswege de verplichting met zich voor de overdrager om voorafgaand aan de overdracht van een grond waarop dergelijke risico-inrichting aanwezig is of was een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren en het verslag ervan aan de OVAM te bezorgen. Op die manier kan een eventueel aanwezige PFAS-verontreiniging gedetecteerd worden en kan worden bepaald of verdere maatregelen noodzakelijk zijn.

Het VLAREBO-besluit (artikel 64, §1) voorziet in een aantal gevallen waarbij de overdrager niet de verplichting heeft om voor de overdracht van een risicoground een nieuw oriënterend

bodemonderzoek uit te voeren als er voor de grond in kwestie al eerder een oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM werd ingediend. Zo onder meer in het geval dat sedert de datum van de ondertekening van het meest recente verslag van oriënterend bodemonderzoek op de te onderzoeken grond geen risico-inrichting gevestigd is of was.

De recente kwalificatie van de uitvoering van brandblusoefeningen met PFAS-houdend blusschuim als risico-inrichting maakt een afstemming met deze uitzonderingsregeling noodzakelijk. Er zijn immers risicogronden waar een oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM werd ingediend voor 12 februari 2024 en waar brandblusoefeningen met PFAS-houdend blusschuim werden gehouden voor de datum van het verslag van voormeld bodemonderzoek waarbij de eventuele aanwezigheid op de grond van PFAS-verontreiniging ingevolge de brandblusoefeningen in dit oriënterend bodemonderzoek niet werd onderzocht. In toepassing van de huidige regeling van artikel 64, §1, VLAREBO zou de overdracht kunnen plaatsvinden en heeft de overdrager geen verplichting om voorafgaand een nieuw oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. Sedert de datum van het meest recente verslag van oriënterend bodemonderzoek is er immers geen risico-inrichting (o.a. geen brandblusoefening met PFAS-houdend blusschuim) meer op de grond geweest. Deze uitzonderingsregeling is evenwel moeilijk te verantwoorden in het licht van het verhoogde risico van de aanwezigheid van PFAS-verontreiniging als gevolg van de brandblusoefeningen met PFAS-houdend blusschuim. Vandaar met voorliggende wijzigingsbepaling de uitzonderingsregeling van artikel 64, §1, VLAREBO wordt aangepast in die zin dat toch een nieuw oriënterend bodemonderzoek voor de overdracht van de risicoground moet worden uitgevoerd als voor de datum van het meest recente verslag van oriënterend bodemonderzoek op de over te dragen grond brandblusoefeningen werden gehouden waarbij PFAS-houdend blusschuim gebruikt werd.”.

Artikel 15. Gedwongen mede-eigendom

Dit artikel heeft louter tot bedoeling om een correctie op te nemen qua verwijzing. Dit naar aanleiding van het Nieuw Burgerlijk Wetboek.

Artikel 16. Project-m.e.r.-screeningnota in kader van (beperkt) bodemsaneringsproject

Dit artikel heeft louter tot bedoeling om een correctie op te nemen rond de verplichting tot een project-m.e.r.-screeningsnota in het kader van het bodemsaneringsproject met bepaalde vergunningsplichtige werken tijdens de bodemsaneringswerken.

Artikel 17. Kleine wijziging of aanvulling van conformverklaard (beperkt) bodemsaneringsproject

In het huidige artikel 102 van het VLAREBO kan de opdrachtgever van het bodemsaneringsproject, het beperkt bodemsaneringsproject of de bodemsaneringswerken tijdens de uitvoering van de bodemsaneringswerken geen voorstel tot kleine of grote wijziging of aanvulling bij de OVAM indienen wanneer dit betrekking heeft op de lozingswijze of een aanpassing van de emissiegrenswaarden. Dergelijke aanpassingen moet hij dan aanvragen door een nieuw bodemsaneringsproject of een nieuw beperkt bodemsaneringsproject op te stellen.

Er wordt voorgesteld om toch te kunnen werken met een voorstel tot kleine wijziging of aanvulling van het conformverklaard (beperkt) bodemsaneringsproject als de voorgestelde aanpassing betrekking heeft op de lozingswijze of de emissiegrenswaarden. Zo kunnen we de administratieve lasten voor de saneringsplichtige verlagen. Het is namelijk mogelijk om via een voorstel tot kleine of grote wijziging of aanvulling een goede beoordeling uit te voeren van de milieu-impact van de voorgestelde aanpassingen naar lozingswijze of emissiegrenswaarden.

Artikel 18. Plaatsbeschrijving – landmeter-expert

Met deze wijzigingsbepaling worden de woorden “beëdigd landmeter” vervangen door de woorden “landmeter-expert”. Dit is eveneens te zien als een correctie daar dit de juiste benaming is voor deze beroepsgroep.

Artikel 19. Erkende personen bodemsaneringsorganisaties

Dit artikel heeft louter tot bedoeling om een correctie op te nemen qua verwijzing. Er wordt nu verwezen naar het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Artikel 20-21. Subsidiëring van een bodemsaneringsorganisaties

Een erkende bodemsaneringsorganisatie die overeenkomstig artikel 98 van het Bodemdecreet een subsidie wenst van de Vlaamse Regering moet hiervoor in de eerste plaats minimaal vijfjaarlijks een voorstel van subsidiëringsprogramma bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als de Vlaamse Regering dit subsidiëringsprogramma goedkeurt kan de erkende bodemsaneringsorganisatie voor het vaststellen en uitkeren van deze jaarlijkse subsidie een jaarlijkse aanvraag tot subsidiëring indienen bij de Vlaamse Regering, per adres van de minister bevoegd voor het Leefmilieu en het Waterbeleid.

De voorgestelde wijzigingen hebben tot doel om de procedure voor het indienen en behandelen van de jaarlijkse aanvraag tot subsidiering eenvoudiger, efficiënter en helderder te maken. Zo is voorzien dat de jaarlijkse aanvraag tot subsidiering steeds voor 31 maart van het jaar waarop de subsidie betrekking heeft ingediend moet worden. Momenteel moet de jaarlijkse aanvraag tot subsidiëring minimaal 9 maanden en in sommige gevallen theoretisch zelfs 18 maanden voorafgaand aan het jaar waarop de subsidie betrekking heeft, ingediend worden.

Momenteel is in het VLAREBO voorzien dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 30 november van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de subsidie betrekking heeft zich uitspreekt over de jaarlijkse aanvraag tot subsidiering. Omdat op dat moment onder meer de begroting voor het jaar waarop de subsidie betrekking heeft zelfs nog niet behandeld is in het Vlaamse Parlement was deze bepaling een dode letter. Met de voorliggende wijziging is voorzien dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 30 november van het jaar waarop de subsidie betrekking heeft zich uitspreekt over deze subsidie, dit rekening houdend met haar besluit over het vigerende voorstel van subsidiëringsprogramma en de beschikbare begrotingskredieten.

Deze wijziging laat eveneens toe aan de Inspectie van Financiën om op basis van de meest recente gegevens een advies uit te brengen aangaande de ingediende jaarlijkse aanvraag tot subsidiëring.

De eerste wijziging van artikel 20 van dit voorontwerp van besluit betreft de vervanging van het woord “bijdrage” door het woord “subsidie”. Het gaat om een correctie van de oorspronkelijke tekst waarbij per vergissing het woord bijdrage werd geschreven. Een bijdrage is een som geld die de bodemsaneringsorganisatie van een saneringsplichtige persoon ontvangt op basis van de overeenkomst die die saneringsplichtige persoon conform artikel 97 van het Bodemdecreet kan afsluiten met de bodemsaneringsorganisatie. Een subsidie is de financiële ondersteuning door de Vlaamse overheid van de bodembeheerorganisatie, waarvoor die bodembeheerorganisatie nu precies een aanvraag moet doen.

De in het tweede deel voorziene schrapping is een eerste stap om de voormelde procedure voor het indienen en behandelen van de jaarlijkse aanvraag tot subsidiering eenvoudiger, efficiënter en helderder te maken en is noodzakelijk om te voorzien dat een bodemsaneringsorganisatie de jaarlijkse aanvraag tot subsidiering steeds voor 31 maart van het jaar waarop de subsidie betrekking heeft moet indienen.

In het eerste deel van artikel 21 van dit voorontwerp van besluit wordt bepaald dat een bodemsaneringsorganisatie de jaarlijkse aanvraag tot subsidiering steeds voor 31 maart van het jaar

waarop de subsidie betrekking heeft moet indienen. In het tweede deel van dit artikel wordt bepaald dat de Vlaamse Regering zich uiterlijk op 30 november van het jaar waarop de subsidie betrekking heeft uitsprekt over de aanvraag tot subsidiering. Dit rekening houdend met het vigerende besluit over het voorstel van subsidiëringsprogramma en de beschikbare begrotingskredieten.

Artikel 22. Erkende personen in kader van grondverzet – vzw

Dit artikel heeft louter tot bedoeling om een correctie op te nemen qua verwijzing. Er wordt nu verwezen naar het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Artikel 23. Retributie bodemattest

Deze wijziging betreft een administratieve vereenvoudiging. Het schrapt de bepaling die voorziet dat uiterlijk op 1 januari het aangepaste bedrag van de retributie ten gevolge van de indexering door de minister wordt bekendgemaakt.

Artikel 24. Specifieke informatie

Dit artikel heeft louter tot bedoeling om een correctie op te nemen qua verwijzing. Er wordt nu verwezen naar het artikel 19 van het VLAREBO in plaats van artikel 20.

Artikel 25-30. Opheffing overgangsbepalingen

Het betreft hier de opheffing van een aantal overgangsregelingen van VLAREBO 1996 naar VLAREBO 2007 die niet langer relevant zijn.

Artikel 31. Milieu-inbreuk - plaatsbeschrijving

Met deze wijzigingsbepaling worden de woorden “beëdigd landmeter” vervangen door de woorden “landmeter-expert”. Dit is eveneens te zien als een correctie daar dit de juiste benaming is voor deze beroepsgroep. Deze wijziging vloeit voort uit de aanpassing van artikel 104 van het VLAREBO.

Artikel 32. Milieu-inbreuk – erkende laboratoria in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering - het WAC

Zie de toelichting bij artikel 36 en 37 van dit voorontwerp van besluit.

Artikel 33 Erkennung als laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering – Uitvoering analyses op bodem ter uitvoering van uitvoeringsbesluiten van het Bodemdecreet

Het huidige artikel 6, 5°, f), van het VLAREL van 19 november 2010 voorziet in een erkenning als laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering, onder meer voor het uitvoeren van analyses op bodem in het kader van het Bodemdecreet en het VLAREBO.

De bodemwetgeving voorziet evenwel naast het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 nog in andere uitvoeringsbesluiten van het Bodemdecreet op basis waarvan analyses op bodem worden uitgevoerd, zoals het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juli 2023 tot vaststelling van een tijdelijk handelingskader voor het gebruik van PFAS-houdende bodemmaterialen, en voor de invulling van het saneringscriterium, vermeld in artikel 19, §1 van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, voor PFAS-houdende bodem. Met voorliggende wijzigingsbepaling worden ook de analyses op bodem in het kader van die andere uitvoeringsbesluiten gevat in de erkenning als laboratorium in de discipline bodem, deeldomein, bodemsanering.

Artikel 34 en 35. Erkenningsvoorwaarden voor bodemsaneringsdeskundige – kwaliteitsverantwoordelijke

De voorgestelde wijzigingsbepalingen voorzien in een bijkomende voorwaarde voor de erkenning als bodemsaneringsdeskundige (type 1 en type 2), meer bepaald moet de bodemsaneringsdeskundige om erkend te worden een kwaliteitsverantwoordelijke via arbeidsovereenkomst in dienst hebben.

De kwaliteitsverantwoordelijke treedt op als algemeen aanspreekpunt over de kwaliteit van de uitvoering van de taken van de bodemsaneringsdeskundige in het kader van het Bodemdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten. Verder moet hij onder meer instaan voor de interne kwaliteitscontroles, en voor de opvolging van de audits en de eventuele klachten.

De aanduiding van een specifieke persoon als kwaliteitsverantwoordelijke zorgt ervoor dat de bodemsaneringsdeskundige het overzicht behoudt over de kwalitatieve uitvoering van zijn taken als erkende bodemsaneringsdeskundige, en dat tijdig de eventueel noodzakelijke aanpassingen en bijstellingen gebeuren om de kwalitatieve uitvoering te blijven garanderen.

Artikel 36. Bijzondere gebruikseisen laboratoria in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering, en laboratoria in de discipline afvalstoffen en andere materialen – het WAC

Artikel 45, §1, eerste lid, 5° van het VLAREL bepaalt als bijzondere gebruikseis voor een erkend laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering, dat voor de monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses waarvoor het erkend is de methoden van het compendium voor monsterneming en analyse in het kader van het materialendecreet en het bodemdecreet (CMA) moeten worden toegepast.

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt de toepassing van het compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC) hieraan toegevoegd. Zie onder meer WAC/IV/A/025 met beschrijving van de analysemethode die gebruikt moet worden voor het bepalen van PFAS in onder meer het grondwater.

Ook voor de erkende laboratoria in de discipline afvalstoffen en andere materialen is het WAC relevant. Voor de monsternaming en analyses op afvalstoffen/grondstoffen wordt weliswaar standaard naar het CMA verwezen, maar voor waterige afvalstoffen, namelijk bodemverbeterende middelen <2% ds, moet de analyse voor bepaalde parameters (PAK, minerale olie, PCB, chloorbenzeen) volgens WAC worden uitgevoerd.

De betreffende bijzondere gebruikseis wordt gekwalificeerd als een milieu-inbreuk in de zin van artikel 16.1.2, 1° van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM). De aanvulling van de bijzondere gebruikseis impliceert dan ook dat bijlage XXIII van het voormelde besluit wordt aangepast. Dit gebeurt met artikel 31 van het voorliggende wijzigingsbesluit.

Artikel 37. Bijzondere gebruikseisen bodemsaneringsdeskundige – het WAC – kwaliteitsborging

Als bijzondere eis voor het gebruik van de erkenning geldt dat de bodemsaneringsdeskundige ervoor moet zorgen dat alle monsters die het kader van het Bodemdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten genomen zijn overeenkomstig het CMA worden geanalyseerd door een erkend laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodemsanering (art. 53/3, §1, 1° VLAREL). Aangezien voor de analyse van monsters van grondwater in het kader van de bodemwetgeving ook de analysemethodes van het WAC van toepassing kunnen zijn, wordt met voorliggende wijzigingsbepaling de bijzondere gebruikseis voor de erkende bodemsaneringsdeskundige aangepast in die zin dat hij erop moet toezien dat in voorkomend geval de analyse van de monsters van het grondwater gebeurt conform de analysemethode van het WAC.

Hetzelfde geldt voor de bijzondere gebruikseis die voorschrijft dat de bodemsaneringsdeskundige erop toeziet dat het veldwerk wordt uitgevoerd overeenkomstig het CMA (art. 53/3, §1, 2° VLAREL). Met de voorgestelde wijziging wordt in deze bijzondere gebruikseis ook een uitdrukkelijke verwijzing naar het WAC opgenomen.

De bestaande bijzondere gebruikseis voor bodemsaneringsdeskundigen over het kwaliteitshandboek (art. 53/3, §1, 8° VLAREL) wordt met voorliggende wijzigingsbepaling aangevuld in die zin dat het kwaliteitsboek ook een omschrijving van de taken van de kwaliteitsverantwoordelijke moet bevatten, zoals onder andere optreden als algemeen aanspreekpunt over de kwaliteit van de uitvoering van de taken van de bodemsaneringsdeskundige in het kader van het Bodemdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

Aangezien de voormelde bijzondere gebruikseisen voor de erkende bodemsaneringsdeskundige worden gekwalificeerd als milieu-inbreuk in de zin van artikel 16.1.2, 1° DABM en dan ook aldus zijn opgelijst in bijlage XXIII van het besluit van 12 december 2008 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van titel XVI DABM, moet ingevolge de wijziging van de betreffende gebruikseisen ook bijlage XXIII van voormeld besluit worden aangepast.

Artikel 38. Onverenigbaarheidsregeling bodemsaneringsdeskundigen

In de huidige regeling van het VLAREL is opgenomen dat de bodemsaneringsdeskundige geen gebruik kan maken van zijn erkenning als de objectieve en onafhankelijke uitvoering van de dienstverlening ten aanzien van de opdrachtgever of de uitvoerder van de bodemsaneringswerken niet kan worden gewaarborgd. De beoordeling of de objectieve en onafhankelijke uitvoering van een dienstverlening kan worden gewaarborgd, gebeurt door de bodemsaneringsdeskundige volgens de werkwijze, opgenomen in de standaardprocedures.

Naast het gegeven dat de bodemsaneringsdeskundige kan optreden bij bodemsaneringswerken zijn in het Bodemdecreet ook taken voorzien voor de deskundige bij de andere maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk VI van titel III van het Bodemdecreet. Het gaat hierbij o.m. over voorzorgsmaatregelen, veiligheidsmaatregelen of schadegevallen. In die gevallen geldt eveneens dat de erkenning enkel kan worden gebruikt wanneer een objectieve en onafhankelijke uitvoering van de dienstverlening ten aanzien van de opdrachtgever of de uitvoerder mogelijk is.

Artikel 39. Aanvullende opleiding erkende bodemsaneringsdeskundigen

Door de ontwikkelingen in bodembeleid en –wetgeving zijn een aantal nieuwe standaardprocedures ontwikkeld door de OVAM. De bodemsaneringsdeskundigen moeten deze standaardprocedures volgen en het is dus aangewezen om ze bijkomend op te nemen in het opleidingspakket van de module 2 van het VLAREL. Het gaat over de standaardprocedure ‘gasolietank gerelateerd bodemonderzoek’ en de standaardprocedure in het kader van de aanpak van schadegevallen.

Artikel 40. Inwerkingtredingsbepaling

Artikel 6 en 13 treden in werking op 1 februari 2025.

Artikel 41. Uitvoeringsbepaling

De Omgevingsminister wordt gelast met de uitvoering van dit besluit.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR